Offentliggjort d. 28. januar 2012

Skat ved aktionærlån og andre aftaler mellem selskab og aktionær ©

Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen
www.v.dk

Selskab og hovedaktionær er to forskellige enheder. Både i det civile liv og i skatteretten tager loven afsæt i, at selskab og aktionær hver især er selvstændige retssubjekter med selvstændige rettigheder og forpligtelser. Dette gælder, selv om aktionæren så at sige ejer selskabet gennem sit ejerskab til selskabets aktier.

Selskab og aktionær kan derfor indgå fuldt ud gyldige aftaler med hinanden - helt på samme måde, som hvis aftalen var indgået med en fremmed. Selskab og aktionær kan f.eks. indgå købeaftaler, ansættelsesaftaler, leje- eller låneaftaler etc. etc. Og handler aktionæren ansvarspådragende i forhold til selskabet, kan aktionæren ifalde erstatningsansvar for tab, som han har påført selskabet.

Beskatningen af selskab og aktionær tager på denne baggrund udgangspunkt i de aftaler og dispositioner, som er truffet i årets løb mellem parterne, helt på samme vis som hvis aftalerne var indgået med en fremmed.

Alligevel er loven og myndighedernes praksis på visse punkter farvet af de nære forbindelser mellem aktionæren og det ham tilhørende selskab.

Således gælder efter selskabsloven bl.a. den regel, at aftaler, som indgås mellem en enekapitalejer og kapitalselskabet, kun er gyldige, hvis de affattes på en måde, som senere kan dokumenteres, medmindre der er tale om aftaler på *sædvanlige vilkår* som led i et

løbende mellemværende. Ved *"aftaler på sædvanlige vilkår"* forstås sådanne vilkår, som gælder mellem uafhængige parter. Reglen har bl.a. betydning i konkurssager, hvor en mangel på klare aftaler kan komme parterne til skade.

Videre kan nævnes, at der i selskabsloven **som udgangspunkt** er forbud mod, at selskabet udlåner midler til aktionæren, dvs. de såkaldte aktionærlån, **med mindre der er tale om en sædvanlig forretningsmæssig disposition.**

Beskatning af selskab og aktionær

Også *skattemyndighederne* er opmærksomme på den nære forbindelse mellem selskab og aktionær.

De skatteretlige problemkredse drejer sig bl.a. om, at selskab og aktionær undertiden indgår aftaler med hinanden, som næppe ville være blevet indgået med en fremmed. Et af typeeksemplerne er tilfælde, hvor aktionæren sælger for dyrt til selskabet eller køber for billigt af selskabet. Ligeledes kan nævnes tilfælde, hvor selskabet betaler hovedaktionærens privatudgifter eller foretager udlån til aktionæren.

I praksis ses også den omvendte situation. Eksempelvis kan nævnes tilfælde, hvor aktionæren låner penge til selskabet på favorable vilkår.

Markedsvilkår

Det er lovens udgangspunkt, at selskab og aktionær skal beskattes på samme måde, som hvis den pågældende aftale var indgået med en fremmed. Det betyder nærmere, at priser og vilkår for aftaler mellem selskab og aktionær skal svare til de priser, som må forventes at ville være blevet aftalt, hvis den ene part i aftalen havde været en udenforstående person. Og det vil et langt stykke ad vejen påhviler parterne at dokumentere, at de faktisk aftalte priser og vilkår nu også svarer til markedsvilkårene

Der er tale om problemkredse, som skattevæsenet traditionelt er meget opmærksomme på. Dette gælder ikke blot for mindre virksomheder, men også for de store - multinatio-

nale – koncerner, hvor det blandt flere partier på Christiansborg er forventningen, at der kan hentes store gevinster til statskassen ved en intensiveret ligningsindsats.

Når selskab og aktionær overvejer at indgå konkrete aftaler eller foretage andre dispositioner, bør priser og andre vilkår derfor overvejes nøje.

Beskatning ved favørvilkår

Har selskab og aktionær indgået en aftale, f.eks. om køb og salg af aktiver, pengelån, brug af selskabets aktiver etc., men svarer priser og vilkår ikke til markedsvilkår, vil skattevæsenet fastsætte nogle – så at sige fiktive – priser og vilkår, og beskatte parterne herefter.

Har aktionæren f.eks. købt selskabets ejendom til favørpris, vil selskabet blive avancebeskattet med udgangspunkt i ejendommens værdi i handel og vandel. Endvidere vil aktionæren blive beskattet af *differencen* mellem på den ene side ejendommens handelsværdi og på den anden side den aftalte købesum. Forskelsbeløbet anses som udbytte fra selskab til aktionær.

Er situationen omvendt den, at aktionæren f.eks. har ydet selskabet et rentefrit lån, hvilket forekommer hyppigere i krisetider, vil skattevæsenet som udgangspunkt beskatte aktionæren af fiktiv renteindtægt vedrørende lånet. Selskabet indrømmes på sin side fradragsret for en tilsvarende fiktiv renteudgift. Men da selskabet rent faktisk ikke har betalt renten, beskattes selskabet samtidig af den ikke-betalte rente, der som udgangspunkt anses som et skattepligtigt tilskud til selskabet. Alt i alt munder skattevæsenets korrektioner ud i en forhøjelse af aktionærens skatteansættelse.

Særlige tilfælde

I nogle tilfælde kan imidlertid selve den omstændighed, at selskab og aktionær indgår den pågældende aftale, føre til skattemæssige problemer.

Der er altså tale om tilfælde, hvor skattevæsenet ikke blot nøjes med at fastsætte ændrede, fiktive priser eller vilkår, men hvor skattevæsenet går et skridt videre og helt omkva-

lificerer dispositionen til den disposition, som der efter skattevæsenets opfattelse er tale om. Filosofien er, at dispositioner skal kaldes ved deres rette navn og beskattes derefter.

Et af de klassiske eksempler er her lån fra selskab til aktionær.

Aktionærlån er som allerede nævnt som udgangspunkt ikke lovlige efter selskabslovgivningen. Men det kan naturligvis være fristende for aktionæren – særligt hvis han er nødlidende – at optage et lån i selskabet.

Selv om aktionærlån imidlertid som udgangspunkt ikke er lovlige efter selskabsloven, behandles udlånet efter skattelovene som et lån, og parterne skal beskattes herefter. Der skal således som udgangspunkt betales en rente, og har parterne ikke selv aftalt en rente, vil skattevæsenet fastsætte en fiktiv rente og beskatte parterne herefter. Denne beskatning forudsætter, at aktionæren er solvent.

Udlån til insolvent aktionær

Hvis det derimod efter en konkret vurdering af aktionærens økonomiske forhold må antages, at han *ikke er i stand til at tilbagebetale* lånet til selsakbet, skal lånet efter skattevæsenets langvarige praksis i almindelighed beskattes hos aktionæren som *løn eller udbytte* fra selskabet.

Denne problemstilling har så sent som i december 2011 været forelagt for domstolene i en sag, hvor hovedaktionæren havde pådraget sig en gæld til selskabet på godt 830.000 kr. Gælden var opstået derved, at aktionæren havde overtaget en Porsche af selskabet, som selskabet kort tid forinden havde købt for 1,1 mio. kr. Efter modregning med aktionærens daværende tilgodehavende mod selskabet, henstod et beløb på mellemregningskontoen på de 830.000 kr., som aktionæren mente, at selskabet havde *udlånt* til ham.

Efter skattevæsenets opfattelse var aktionæren imidlertid ikke i stand til at tilbagebetale et beløb af denne størrelse og beskattede derfor aktionæren af de 830.000 kr. som løn. Denne skatteansættelse blev siden tiltrådt af Landsskatteretten og nu af domstolene.

Offentliggjort d. 28. januar 2012

Retten i Ålborg, der behandlede sagen, lagde bl.a. vægt på, *at* der ikke forelå dokumentation for den påståede låneaftale, *at* det påståede lån først blev bogført 4 måneder efter overførslen af bilen, *at* aktionærens økonomiske forhold på tidspunktet for overførslen stod i betydeligt misforhold til købet af en Porsche til kr. 1.123.510,- *at* aktionærens eget forudgående køb af en tilsvarende Porsche måtte gå tilbage som følge af aktionærens manglende betalingsevne, og *at* aktionæren ikke på noget tidspunkt havde tilbagebetalt noget beløb til selskabet som ydelse på det påståede lån.

Aktionæren blev altså beskattet fuldt ud af ”lånet” på de 830.000 kr.

Konsekvenser

Der er ingen tvivl om, at aktionær og selskab bør udvise stor påpasselighed både i henseende til form og indhold, når der indgås aftaler eller foretages dispositioner af blot nogen betydning.

Kravet om, at aftaler mellem enekapitalejer og kapitalselskabet skal være affattet på en måde, som senere kan dokumenteres, har således betydning ikke blot i det civile lov, men også for den skattemæssige vurdering af aftalen.

——— o ———

Bodil Christiansen
Advokat (L)

Tommy V. Christiansen
Advokat (H), cand. merc. (R)

Tlf. 70 150 800
Mob. 40 100 800

tommy@v.dk
www.v.dk